

DET STORE

PLASTIK

-KNÆK

Foreninger og Forbund

Sammen
skaber vi gode
plastikvaner

TUBORG

DIN GUIDE TIL AT MINIMERE
DIT PLASTIKFORBRUG

VORES PLASTIKVANER

HAR BRUG FOR ET

KNÆK

Vi danskere ser os selv som mere miljøbevidste end nogensinde før. Men faktisk er vi blandt de dårligste i Europa, når det kommer til at bruge og håndtere plastik på miljørigtig vis. Det kan skyldes, at vi er faret vild i den jungle af plastiktyper, anbefalinger og råd, som er tilgængelige på markedet. Derfor har WWF og Tuborg lavet en serie af løsningsguides, som det du læser nu, med konkrete forslag til, hvordan vi allesammen kan få bedre plastikvaner.

”Er endnu en guide så løsningen?”, tænker du måske, og det mener vi faktisk, at denne guide er. Vi har nemlig lavet den på baggrund af interviews og dataindsamling på steder, der ligner din arbejdsplads eller dit hjem. Og så har vi samlet de råd, som med forskellige grader af indsats, kan skabe den største forandring. Målet er nemlig ikke, at du skal lave hele din hverdag om for at blive plastikfri. Det er snarere, at du bruger disse simple råd til at reducere den unødvendige plastik, som har sneget sig ind i din hverdag – måske helt uden at du har opdaget det.

I Danmark genanvender vi kun 14% af den plastikemballage, som vi smider i skraldespanden fra private hjem.¹

Nye plastikvaner på banen

Plastik er et rigtig godt materiale, der har gjort mange ting nemmere og sikrere. Udfordringen er, at vi producerer enorme mængder uden at have systemerne eller vanerne til at genbruge og genanvende nok af den. Derfor ender meget af det desværre i naturen. Det er ikke gået politikernes næser forbi, og de har derfor vedtaget en lov, der skal motivere os til at få et sundere plastikforbrug. Konkret betyder det, at der i løbet af de næste år vil træde lovgivning i kraft, der dels forbyder brug af visse engangsplastikprodukter og dels indfører et øget sorteringskrav i alle husstande. Det betyder bl.a., at vi i husholdningen fra 2021 skal sortere vores affald i hele 10 affaldsfraktioner. De samme krav kommer til at gælde for virksomheder i slutningen af 2022.

Foreninger og forbund er selvsagt en meget bred arena, hvor plastik bliver brugt på mange forskellige måder. Der er plastik med en lang levetid, såsom idrætsudstyr, kajakker og tilskuerpladser. Men der er også plastik-kaffekoppen, sugerøret til sodavandet eller plastikpynten til sæsonafslutningen, som ryger i skraldespanden efter brug.

Netop den sidstnævnte type plastik, også kendt som engangsplastikken, bliver ramt af et direktiv, der træder i kraft fra midten af 2021. Direktivet forbyder salg og brug af blandt andet engangsbestik og tallerkner, samt fødevarebeholdere og drikkebægre i flamingo.

Det betyder, at der snart skal nye plastikvaner på banen. Det er præcis idéer til, hvordan vi skaber disse plastikvaner, som du kan finde i denne løsningsguide. Løsningerne er udvalgt, så de både sparer dig og naturen for en masse unødvendig plastik.

SÅDAN BRUGER DU GUIDEN:

I denne guide finder du tre overordnede plastik-knæk, som kan hjælpe dig med at reducere unødvendig plastik i din hverdag. De tre plastik-knæk på arenaen 'forbund og foreninger' er:

- ~ Gentænk
- ~ Sortér
- ~ Begræns

Inden for hvert knæk finder du tre konkrete løsninger. Løsningerne har forskellige sværhedsgrader, så der både er noget for dig, som gerne vil starte med små tiltag og dig, der ønsker at gå til makronerne. Bagerst finder du en lille ordliste, hvor du kan blive klogere på de forskellige plastiktyper og -begreber, som du møder i din hverdag.

1 VÆLG FORNYBARE MATERIALER

Benytter du engangsplastik, så kan du starte med at erstatte det med fornybare materialer såsom FSC-certificeret træ, papir eller pap. Husk at vælge et materiale, der passer til det, du har tænkt dig at bruge det til. Og er du nødsaget til at bruge plastik, fordi der ikke findes nogle passende produkter i fornybare materialer til lige præcis det, du står og mangler, så sørg for at bruge plastik, der kan genanvendes og/eller genbruges. Alt er bedre end engangsplastik!

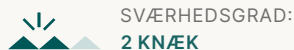

SVÆRHEDSGRAD:
1 KNÆK

2 GENOPFYLD DINE PLASTIKPRODUKTER

I dag ender meget plastikaffald i forbrændingen efter blot at have været brugt én gang, hvilket er spild af ressourcer. Det problem kan dog løses, hvis du erstatter din engangsplastik med en genopfyldningsløsning. For eksempel er det en god idé at investere i en fast beholder, som du kan genopfylde såsom en genopfyldelig sæbebeholder. På den måde slipper du for at købe en ny plastikbeholder hver gang.

SVÆRHEDSGRAD:
2 KNÆK

3 GENBRUG PLASTIKKEN

Direkte genbrug er den bedste måde at spare plastik på. Du kender det måske fra arrangementer, hvor du skal aflevere din plastikkop tilbage, når du er færdig, hvorefter den bliver vasket og brugt igen. Vælger du denne løsning, skal du gå efter materialer, der egner sig til hyppig genbrug, og du skal evt. investere i en opvaskemaskine til opgaven.

Husk også at motivere dine gæster til at aflevere plastikprodukterne tilbage. Det kan være, du indfører et lille pantretursystem eller udvikler en rabat kupon-ordning. Det er altid godt med en gulerod.

SVÆRHEDSGRAD:
3 KNÆK

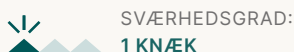
VIDSTE DU AT...

Fornybart materiale er materiale, som kan produceres på ny: Papir eller pap er for eksempel lavet af fornybart materiale, da det er lavet af træer, som kan plantes på ny. Plastik derimod er lavet af olie, og når vi løber tør for det, så kan vi ikke producere mere plastik. Det er et problem.

Plastik-knæk **2** sortér

1 SORTÉR PLASTIKKEN FOR SIG

Plastik har ikke godt af at blive blandet med andre affaldstyper – det er derfor vigtigt, at den bliver sorteret for sig selv. Dedikér derfor en skraldespand til alt dit plastikaffald (advarsel: dette kan gøre dig opmærksom på, hvor meget plastikaffald du egentlig producerer). For at minde andre om at smide plastik i den rigtige skraldespand kan du f.eks. placere fodspor på gulvet hen til skraldespanden eller lave et piktogram, der tydeligt viser, hvor hvilken plastik skal hen.

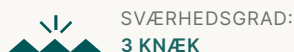
2 SORTÉR DET AFFALD, I GENERERER MEST AF

Hvis du kigger nærmere på jeres affald, vil du sikkert opdage, at visse affaldstyper fylder mere i skraldespanden end andre. De affaldstyper, som I genererer mest af, kan du lave særskilte skraldespande til. Det kunne f.eks. være pap, glas, metal- og/eller plastikaffald – eller noget helt fjerde, alt afhængig af hvad der stemmer bedst overens med det affald, I har mest af. Når I opdeler affaldet på denne måde, bliver det nemlig muligt for en genanvendelsesvirksomhed at aftage de forskellige affaldstyper og sørge for, at de bliver genbrugt eller genanvendt. Det sparer ressourcer i den sidste ende.

3 LAV DIN EGEN GENBRUGSPLADS

Er du klar til at gå hele vejen, så kan du sortere dit affald i hele ti fraktioner. De ti fraktioner er: mad-, papir, pap-, metal-, glas-, plast-, tekstilaffald samt drikke- og fødevarerkartoner, restaffald og farligt affald. Gør du brug af denne løsning, kommer du på forkant med de nye krav til affaldssortering, som alligevel træder i kraft i slutningen af 2022.

VIDSTE DU AT...

...vi danskere genererer ca. 842 kg. affald per indbygger årligt? Det giver Danmark en europarekord som det land, der producerer mest affald fra husholdningen. Derfor giver det god mening at sortere de forskellige affaldstyper for sig, så ressourcerne ikke går tabt.²

1 INDKØB STØRRE MÆNGDER

Det er en god idé at købe produkter, der indeholder mere end til en almindelig husstand. Det kan f.eks. være rengøringsmiddel i 3 liters flaske fremfor 6 flasker med 0,5 liter. På den måde reducerer du mængden af plastikemballage, og ofte er der også en rabat at hente ved storindkøb.

SVÆRHEDSGRAD:
1 KNÆK

2 EFTERSPØRG GENANVENDT MATERIALE

Når du har erstattet 0,5 liters emballagen med en 3 liters, så sørg også for at efterspørge en emballage, der er lavet af genanvendt plastik. For når plastikken er genanvendt, så har den været brugt før, og det betyder, at du har sparet miljøet for at hive ny olie op af undergrunden for at lave et nyt plastikprodukt.

SVÆRHEDSGRAD:
2 KNÆK

3 INDFØR EN AMBITIØS INDKØBSPOLITIK

Når du har fået gode erfaringer med løsning 1 og 2, så kan du gå skridtet videre og omdanne løsningerne til en decideret indkøbspolitik. Sådant en kan f.eks. slå fast, at I kun ønsker at indkøbe produkter, der er designet med henblik på genbrug og/eller genanvendelse. Sørg for at oplære dine medarbejdere i den nye politik, så alle fra indkøberen til rengøringsmedarbejderen kan navigere ud fra den. Det er også en god idé at kommunikere åbent om jeres sejre og udfordringer, da det kan inspirere andre til også at dele gode løsninger som jeres.

SVÆRHEDSGRAD:
3 KNÆK

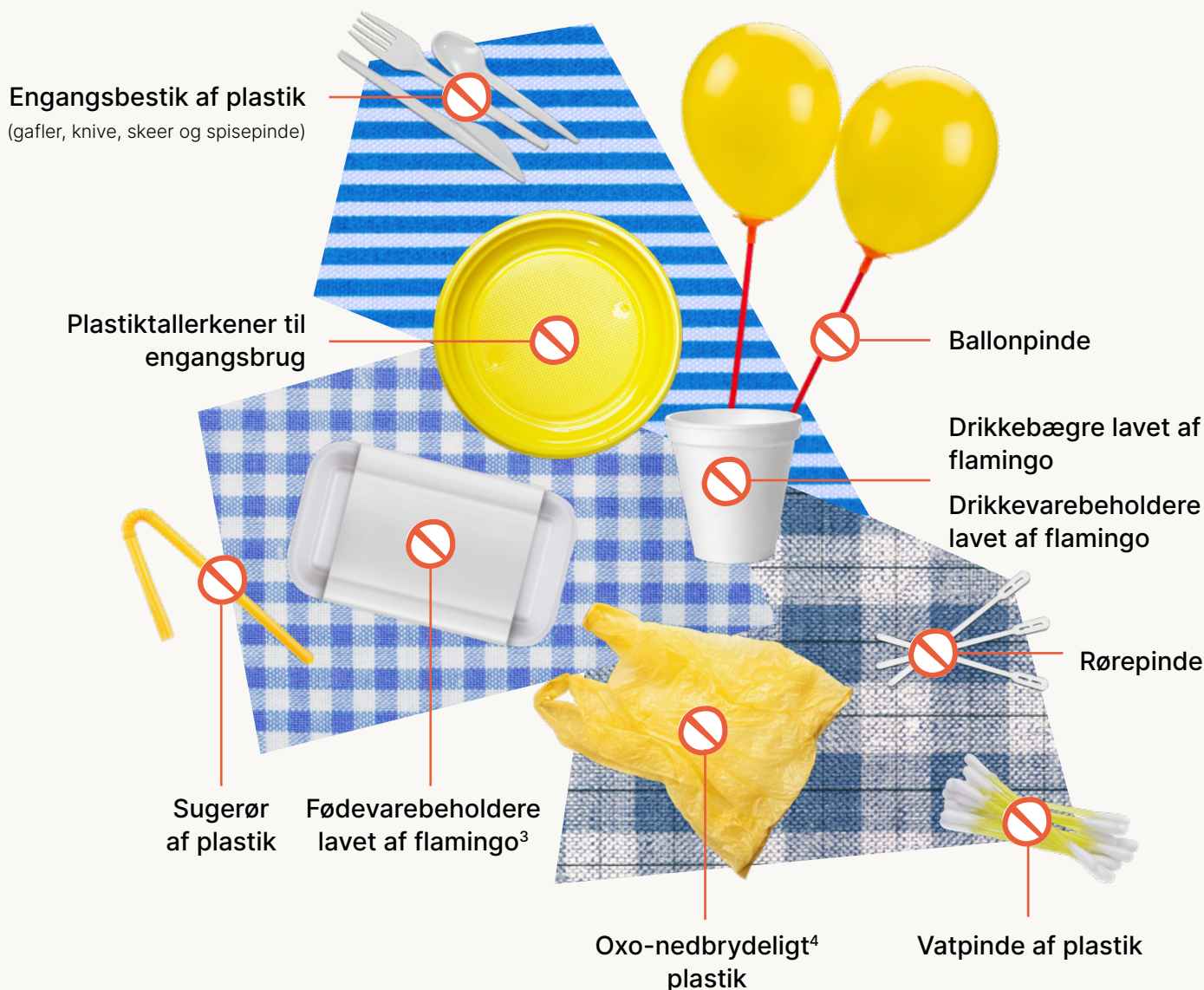
VIDSTE DU AT...

1 kg genanvendt plastik sparer i gennemsnit miljøet for 2,4 kg CO₂ i modsætning til hvis det var røget til forbrænding? Derfor er emballage af genanvendt plastik en virkelig god idé!

Engangsplastik, der snart er ude for altid

Hvad godt er der snart tilbage at sige om engangsplastik? Det er produceret på en knap ressource. Det bliver brugt i meget kort tid og forurener derefter i flere hundrede år i naturen. Derfor har EU-Kommissionen besluttet at gribe ind og vedtaget nye restriktioner på engangsplastikprodukter. De træder i kraft medio 2021 og betyder forbud på produktion af disse 10 engangsprodukter:

ANSVARET FØLGER (SNART) MED

Udover forbud mod visse engangsprodukter, så vil der også følge et udvidet producentansvar med for andre produkter som f.eks. fødevarerbeholdere, indpakningsposer- og folier, drikkevarebeholdere og drikkebægre inkl. kapsler og låg. Det betyder, at producenten⁵ af visse plastikprodukter, vil

blive gjort finansielt ansvarlig for bl.a. affaldsindsamling- og håndtering. Denne ekstraomkostning for producenterne vil typisk ende som en prisstigning på selve produktet og dermed hos dig. Endnu en god grund til at styre udenom engangsplastik.

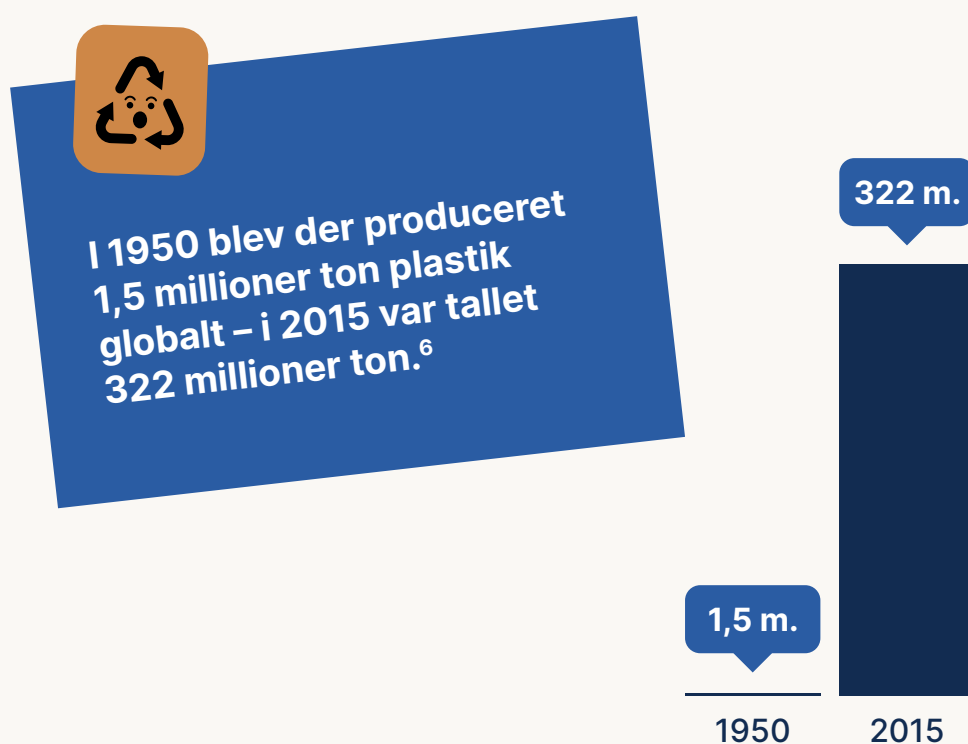
³ Flamingo er en populærbetegnelse for det materiale, der hedder EPS. Materialet består af 98 pct. luft og 2 pct. polystyren. Det giver nogle særlige støddæmpende og isolerende egenskaber, som gør, at EPS er særlig velegnet til bl.a. til isolering og emballage.

⁴ Oxo-plastik ansås som en af de første bionedbrydelige plasttyper. Man har dog siden fundet ud at, at de ikke 'forsvinder' fra naturen, men i stedet ender som mikro-plastik

⁵ "Producenter", dækker som oftest over påfylderer; dem, der putter et produkt i emballagen. Men det er også gældende for fx importører, som importerer emballerede produkter. Den helt præcise definition af 'producenter' er endnu ikke vedtaget.

Din vej gennem plastikjunglen

Plastik er ikke bare plastik. Der er forskellige typer, det kan bruges på forskellige måder, og der er forskellige retningslinjer for, hvordan det skal bortskaffes. Forvirret? Du er ikke alene. Læs med på de næste sider, og find vej gennem de forskellige begreber, så du nemt kan bruge og håndtere din plastik på den mest bæredygtige måde. Fra produktion til bortskaffelse.

Siden plastikkens fødsel i 1950'erne er materialet blevet videreudviklet, og i dag eksisterer tusindvis af forskellige plastiktyper, hvor hver type har fået nyt navn. Det er dog ikke altid, at navnet siger så meget om, hvordan vi bedst bruger plastikken, eller hvordan vi skal håndtere den efter forbrug. Derfor får du på de næste sider en oversigt over de mest typiske plastikbegreber, som du vil støde på i din hverdag. Vi håber, den kan styre dig sikkert igennem plastikjunglen.

Traditionel Plastik

Traditionel eller konventionel plastik er fremstillet af råolie fra undergrunden – dvs. ikke fornybare ressourcer. Den har betegnelsen traditionel, da det er den type, der er mest udbredt. Nedenfor finder du de tre typer, som du oftest vil møde i din hverdag samt råd til, hvordan du skaffer dig af med dem igen:

PET

PET-plastikken bruges oftest til at lave plastikflasker til f.eks. juice, sodavand og fødevareremballage. Plastikflasker til juice, sodavand og lignende er der pant på i Danmark, og de kan derfor afleveres i din lokale pantautomat, hvorefter flaskerne bliver genanvendt til nye plastikprodukter.

HDPE

HDPE er den plastiktype, der bruges mest af i Danmark. Den bruges blandt andet til plastikemballage til f.eks. hygiejneprodukter, men kan også anvendes til at lave rør eller spande. Denne plastiktype skal i plastik-skraldespanden.

PP

PP er en plastiktype, som kan tåle meget høje temperaturer, og derfor bruges den til f.eks. emballager til færdigretter, der kan tåle at komme i mikrobølgeovnen. Men den kan også bruges til blandt andet at lave tæpper og møbler. Denne plastiktype skal i plastik-skraldespanden eller til genbrug, hvis det er møbler eller tæpper, der kan bruges igen.

Bioplastik

Bioplastik er en samlebetegnelse for forskellige typer af plastik: biobaseret, bionedbrydelig og komposterbar plastik.

BIOBASERET PLASTIK

Biobaseret plastik er fremstillet helt eller delvist af biologisk materiale såsom majs, sukkerrør og andre rest/affaldsprodukter. Men på trods af de mange gode associationer, som ordet bio fremkalder, så er denne type plastik ikke altid bedre for miljøet eller nedbrydelig i naturen. Derfor må produkter af biobaseret plastik aldrig blive smidt ud i naturen – de skal i samme skraldespand, som den traditionelle plastik.

BIONEDBRYDELIG OG KOMPOSTERBAR PLASTIK

Bionedbrydelig eller komposterbart plastik kan være fremstillet af fossile ressourcer, biologisk materiale og/eller en blanding af disse. Under fremstillingen tilsættes særlige stoffer, der gør, at plastikken kan nedbrydes af naturens mikroorganismer. For at denne nedbrydning kan ske inden for en rimelig tidsramme, kræver det nogle helt særlige forhold, som på nuværende tidspunkt kun kan sikres i et industrielt komposteringsanlæg. Derfor er der ingen garanti for, at bionedbrydelig og komposterbar plastik kan forsvinde helt fra naturen, medmindre den f.eks. er certificeret til at blive nedbrudt på ens egen kompostbunke.

Det kan godt være vanskeligt at kende forskel på, om bioplastikken er biobaseret, bionedbrydelig eller komposterbar. Men den vigtigste forskel, som du skal kende, er, at biobaseret plastik godt kan sorteres sammen med traditionel plastik, mens den bionedbrydelige og komposterbare plastik skal i restaffald, da vores affaldssystem endnu ikke er udviklet til en særlig håndtering af disse.

Engangsplastik

Udfordringen ligger i navnet; engangsplastik er plastik, som er designet til kun at blive brugt én gang – og tit i kort tid, da det typisk bruges til emballager, man har med på farten, som f.eks. plastikflasker, takeaway-emballager, sugerør eller to-go-kopper.

Forud for de få minutter, som engangsplastikken bruges i, ligger en række af enormt ressourcekrævende processer. Plastik er primært lavet af råolie, og der går ca. 2 kg olie til 1 kg produceret plast⁷. Faktisk går i alt 4% af verdens olieproduktion til at lave plastik⁸.

Plastik frigiver CO₂ i alle led – fra produktion til bortskaffelse. Samtidig ender engangsplastik desværre tit i naturen, og det er den type plastik, man finder mest af i vores have og på vores strande.

Genbrug eller genanvendelse?

Ja, hvad er det nu, forskellen er? Begge dele er til stor gavn for miljøet og klimaet. Når du sorterer plastikprodukter i dit affald, så kan den olie, som plastikken er lavet af, bruges igen enten gennem genbrug eller genanvendelse. I daglig tale bruges begreberne genbrug og genanvendelse ofte som det samme, men der er en væsentlig forskel på de to måder at bruge et produkt flere gange på.

GENBRUG

Ved genbrug bruges det kasserede produkt igen i sin oprindelige form, oftest blot med et 'vaskestep', hvor produktet bliver rengjort. Et eksempel på genbrug af plastikprodukter er, når måltidskassen bliver taget retur, renses og brugt igen som måltidskasse. Et andet eksempel på direkte genbrug er, når vi køber brugte produkter såsom tøj, tasker, møbler eller andet. Ved at gøre det, giver vi produkterne et længere liv.

GENANVENDELSE

Ved mekanisk genanvendelse bliver plastikken derimod omdannet til et helt nyt produkt gennem en genanvendelsesproces, hvor plastikken først bliver sorteret, så hakket i småstykker, vasket og tørret, for derefter at blive omsmeltet til et nyt plastikprodukt. Plastikflasken kan f.eks. blive omsmeltet til en ny plastikflaske eller en fødevareremballage, men den kan også blive omsmeltet til en mulepose eller en fleecetrøje.

Bag denne guide:

WWF Verdensnaturfonden og Tuborg står bag **Det Store Plastik-Knæk** – et projekt, som skal inspirere danskerne til at bruge plastik på den mest bæredygtige måde. Projektet munder ud i guides som denne, du står med nu, der indeholder konkrete løsninger på en række arenaer. Arenaerne er: Hjemmet, Spisesteder, Institutioner, Foreninger og forbund, Kontoret og Events.

Løsningerne er udviklet på baggrund af undersøgelser og dataindsamling i arenaerne, og bygger derfor på erfaringer fra danskernes hverdag. De er inddelt i forskellige sværhedsgrader, så der både er noget til dem, der har været opmærksomme på deres plastikforbrug længe, og dem, der først skal til at i gang.

Kort sagt er formålet at knække dårlige plastikvaner og reducere mængden af plastik, der ender i naturen.

OM WWF VERDENSNATURFONDEN

WWF Verdensnaturfonden er den danske afdeling af den internationale miljøorganisation WWF, der i alt har mere end fem millioner støtter på tværs af fem kontinenter, kontorer i 80 forskellige lande og mere end 1200 aktive projekter til naturbevarelse. Plastik har gennem længere tid været i fokus hos WWF Verdensnaturfonden, da meget plastik desværre ender i naturen. Der gør det stor skade både på naturen og de dyr, der lever i den. **Det Store Plastik-Knæk** er ét i en række af initiativer, hvor WWF Verdensnaturfonden arbejder med at ændre uhensigtsmæssig plastikadfærd.

OM TUBORG

Tuborg er Danmarks største ølmærke; hver tredje solgte øl i landet er en Tuborg, og det forpligter at være Danmarks foretrukne. Tuborg er en del af Carlsberg familien, et af verdens førende bryggerier og har ambitiøse bæredygtighedsmålsætninger, der er beskrevet i **"Together Towards Zero"** programmet. Programmet består af fire ambitioner: NUL CO₂ udledning, NUL vandspild, NUL uansvarligt alkoholforbrug og en NUL ulykkeskultur. Hver af disse understøttes af individuelle mål, der fører frem mod 2022 og 2030.

Sammen
skaber vi gode
plastikvaner

TUBORG